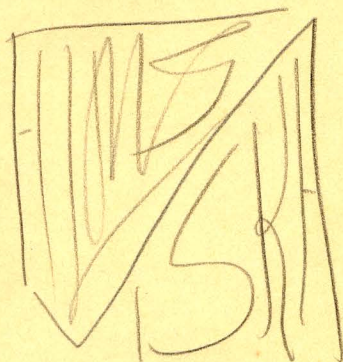

QVINA HAVRIA D'ÉSSER LA
FVNCIÓ DELS ORGANISMES
OFICIALS PER VTILITZAR
L'ACCIO' DEL CINEMA COM
A INSTRVMENT DE CVLTVRA

MEMÒRIA

per

DOMÈNEC GIMÉNEZ BOTEY

1933

Domènec Giménez Botey

Capítol I

QUINA HAURIA D'ÉSSER LA FUNCIO
DELS PODERS PUBLICS PER UTILITZAR
L'ACCIÓ DEL CINEMA COM A
INSTRUMENT DE CULTURA

MEMÒRIA.

Índex

El fet cinematogràfic.....	pag. 2
Transcendència social del cinema.....	4
La força suggestiva del cinema.....	8
El cinema com a instrument de cultura.....	15
El cinema amateur i l'obra cultural.....	18
La col.laboració dels elements tècnics professors professionals.....	23
Els passos del film. Utilització racional.....	28
Consideracions generals.....	35
Exposició del pla de conjunt.....	39
Paraules finals.....	43

0587-94460

Ciutat de Barcelona a 6 de Maig de 1933.

Capítol I

EL FET CINEMATogràFIC

Llunyà, molt llunyà sembla de les consciències aquell moment en el qual, per primera vegada ~~en el~~ ^{al} món, els Lumière projectaren ~~en els~~ ^{als} baixos d'un cafè del Boulevard del Caputxins uns pocs metres de film representant la sortida dels obrers de les seves fàbriques. I no solament sembla lluny aquest fet que ara trobem transcendent per tal com indica l'inici d'una època en la qual l'humanitat ~~eixampla~~ ^{amplia} considerablement el radi dels seus coneixements, sinó, encara, tot el moviment cinematogràfic que el seguí durant molts anys.

Diem molts anys i realment són ben pocs. I és que parlar del temps en el cinema és sempre una mica relatiu per tal com ens posa davant d'una perspectiva d'infinitat de termes que la fan d'una profunditat més aparent que real. Ha estat i és tan dens i vertiginós el curs de la vida del cinema i, altrament, foren tan poca cosa els seus primers passos al costat de l'enorme floreixement i estat de maduresa actual, que el seu record forçosament es perd al fons de les consciències, al costat dels records realment centenaris, tot i que solament fa 37 anys (25 de Desembre de 1895) d'aquell primer film el cameràman del qual encara pot explicar-nos com el rodà.

C Contemplant avui l'extensió i la profunditat de l'influència que el cinema ha tingut i té damunt l'humanitat, i comparant-la amb el curt termini durant el qual ha pogut aconseguir-ho no podrem pas menys d'aturar-nos uns moments per a pensar detingudament en ⁹aquest fet de tanta transcendència social que ens envolta.

Quan una cosa, una ètica, una Art, no solament satisfà una necessitat espectacular, moral o material, sinó que s'imposa en tots els ordres, fàltrant-se en l'intimitat dels individus modificant llurs maneres i pensaments i la vida ciutadana mateixa, bé caldrà pensar en el per què de la seva força activa, la seva intenció i mesurar les seves conseqüències per a ~~per~~^{poder} rectificar el seu camí si se ~~la~~^{la} considera d'influència nociva o equivocada.

Aquest, considerem que és el cas del fet cinematogràfic per la qual cosa procurarem ara analitzar-lo per a poguer-ne treure les conclusions conseqüents.

Capítol II

TRANSCENDÈNCIA SOCIAL

DEL CINEMA

Deixem per a més endavant considerar ^{la} ~~el~~ valor expressiva i la força suggestiva ^{la imatge} ~~dell'imatge~~ gràfica i mòvil, per ^{de} ~~aturar~~ nos uns moments a mesurar un altre dels motius d'ordre psicològic que fan del cinema la seva esplendor actual, apart dels motius de la seva perfecció, purament tècnics, i que l'ha fet consubstancials amb l'època que vivim. Ens referim a l'aspecte social, aspecte que, per la multitud de facetes que presenta per al seu estudi, procurarem resumir a les més essencials.

No és per què sí que el cinema ha extès el seu domini sobre la vida dels homes i, menys encara, és per cap caprici o arbitrarietat que aquesta influència sigui precisament en l'època actual. Pot semblar una incongruència però la veritat és que la rapidesa amb què s'ha imposat el cinema en els homes està en relació amb ~~la~~ intensitat ~~de~~ complexitat de llur vida social i amb l'augment de llurs necessitats psicològiques. En una societat de vida lenta, sense empentes ni neguits, ni ambicions, i d'una coneixença limitada al petit cercle del pur abast personal, el cinema no passaria d'ésser un espectacle on fins i tot podria esdevenir una Art però que seria una cosa morta ja que no podria ésser el què deu. Moriria per asfixia.

Si el cinema actualment és com és^{és} per què la vida dominant dels homes és com és. Aquests processos íntims que fan adaptar unes coses a les altres i que fins arriben a crear òrgans especials per a una funció determinada mai no han estat a conseqüència de partits presos ni de voluntats expresses. Les coses neixen, s'adapten i es modifiquen segons una obscura directriu del subconscient humà. I no és fins més tard, quan les conseqüències ja es manifesten clarament, que neix l'estudi crític i es descobreixen els imperatius i les necessitats que la vida social tenia d'allò que ja trobem floreixent.

És així com la nostra societat, atenent l'intensitat i complexitat cada vegada més creixent de la vida i l'augment de necessitats psicològiques que l'hi ha dut el despertar de les consciències, s'ha vist obligada, empenya, no d'una manera expressa i conscient, però empenya ^{a la} ~~a~~ fi, a cercar el mitjà de simplificar la manera de satisfer aquelles necessitats.

Igual a les comunicacions modernes, ràpides, que venen a solucionar la forma d'abastar el radi d'acció cada vegada més extens de la nostra vida social, també el cinema al presentar-se com un espectacle total i sintètic sembla resoldre abans de tot ^{un} ~~un~~ problema d'ordre pràctic que el ritme cada volta més accelerat de la vida ha vingut a aguditzar.

Així és com la tendència actual del cinema és de concentrar ^a ~~a~~ la pantalla tots els aspectes de la vida humana

que avans calia cercar en diversos llocs, pretenent ~~realit~~zar d'aquesta forma la gran solució de fer conèixer el màxim de coses amb el mínim d'esforç. No és d'estrenyar el seu èxit absolut.

Altrament el cinema no solament és una font riquíssima d'informacions sinó també ~~Spensem~~ pensem que el cinema és una Art dirigida a les multitudes- una espècie de manual en el qual es va a cercar una sèrie de receptes amb l'obscura confiança d'educar-se i adaptar-se a allò que es creu superior. La pantalla blanca de les sales de projeccions, al rebre~~m~~ el feix lluminós que el projector els hi envia, podriem dir que es transforma en una mena de professor que amb l'ajut de la més formidable i convèncent retòrica inventada fins avui, -l'imatge- va filtrant-se^a poc a poc en les consciències dels espectadors inculcant-los un sens fi de solucions que tot-hom acaba per acceptar, conscient o incoⁿscientment, tan se val. Modes, comportament social, actituds, reaccions, tàctiques, decoració i disposició d'interiors domèstics, prototipus de bellesa, en fi, tot allò que vulguem o no influeix en la vida social d'un poble.

El cinema, com a síntesi de les dominants de l'època, escapa de l'aparent funció d'espectacle total, per a convertir-se en el mitjà més formidable^s i persuasiu reformador de l'humanitat.

Aquesta força persuasiva^s del cinema caldrà cercar-la

en el reflexe correcte que de la veritat donen les seves imatges. Heus ací l'enorme superioritat del cinema enfront del teatre. Si bé la força emotiva de la paraula en el teatre és molta mai ^{no} arriba aquesta a anular per complet l'aire d'artifici de l'ambient que vol provocar amb les seves decoracions forçosament irreals. Per conta^r, el cinema, tendenciós o no, sempre ~~ens~~ ^{se'ns} apareix amb les imatges vivies d'unes formes reals. Imatges que ens arriben a produir l'impressió que no poden mentir.

Heus ací la força suggestiva del cinema. I la seva característica.

Capítol III

LA FORÇA SUGGESTIVA

DEL CINEMA

Es obvi remarcar com l'adveniment de la impremta influí poderosament a l'extensió i elevació del grau de cultura de l'humanitat. Tota la sensibilitat, tota l'art d'uns quants esperits privilegiats passà a esdevenir, amb la difusió de la lletra impresa, patrimoni de tots. Ja no foren uns pocs ha gaudir de llur art exquisit i de llur suptilesa espiritual sinó que, ofert generosament, foren i són totes les generacions. Així l'invent i l'^{ús} de la impremta ha estat fins avui el millor i únic mitjà d'influència per a la formació de consciències despertes.

Avui, però, no és exagerat d'afirmar que l'imprensa ha estat superada pel cinema. La força expressiva del llibre ha estat desbordada pel poder d'atracció i de suggestió de la pantalla. L'expressió directa de l'imatge gràfica i mòvil triomfa damunt la paraula escrita.

La influència del llibre ha estat i serà sempre lenta, diluïda i restringida. La influència del cinema és i serà sempre directa, extensa i ràpida. Això no vol pas dir que siguin dos mitjans antagònics ni que calgui anular un en favor de l'altre. Mai. Fins ara tota la feina de divulgació cultural era necessàriament confiada al llibre, ja ^{que} ~~no po-~~ dia ésser altrament, únic mitjà.

no podia ésser altrament: era l'únic mitjà . Al' esdevenir però, el cinema, millor dir, al fer-se el cinema apte per a esdevenir instrument útil de divulgació i ensenyança cultural aixamplant el radi dels nostres coneixements ha produït una invasió ~~en~~ als dominis que eren reservats fins avui al llibre, invasió, per altra part, que ningú no ha gosat de resistir per tal com representa una positiva millora en tots els aspectes, artístics i culturals. No hi ha entre literatura i cinema ^{cap antagonisme} ~~cap antagonisme~~, ans bé, al contrari, no són altra cosa que dos mitjants complementaris, la qual cosa ens obliga tot temps a delimitar llurs respectius camps d'acció, cosa realment no pas gaire fàcil si tenim en compte l'enorme quantitat d'obres cinematogràfiques que sembla no tinguin altra preocupació que l'establir un precedent confusionari.

A mida que anem pensant ~~en~~ la conveniència de separar netament aquestes ^{dues} ~~dues~~ forces per a millor poguer-les ^{com} ~~com~~ complementar, és quan, estudiant les seves respectives condicions i l' psicologia de la societat actual, ^{anem concedint al} ~~anem concedint al~~ cinema un lloc de primera força.

No és pas d'ara que hom s'ha adonat del poder suggestiu que sobre l'home, en qualsevol de les seves edats i estats, té el cinema. El procés del cinema no és pas una cosa obscura. És prou jove per estar a la llum de tothom. Després d'un curt espai de temps d'ésser purament mecànic, sense intel·ligència, ja que es limitava a fer les mateixes vistes que s'acostumaven a fer en fotografia, afegint-hi el moviment, se-

deveningué, curiositat com era, espectacle, diriem, de bar-raca de fià. Comèdies a base de trucs que per llur novetat feren les delícies dels espectadors. No tardaren. però els primers productors, a manllevar a la literatura, i no pas a la millor, allò que li mancava. Ja s'ordebaven les imatges i se'ls ~~la~~ feien dir quelcom d'interès dramàtic; poca cosa, com ^{poca cosa} eren els mitjants emprats i les seves ambicions. No pas-sà de tenir,, però, un aire reclòs de laboratori. Calgué l'aire lluire i el dinamisme i l'instint segur dels americans per a que el cinema prengués volada -amb ales infantils si es vol, però ales ~~ala~~ fi- i s'imposés d'una manera ràpida i aclaparadora.

És clar que no fou una imposició d'aveng cultural, però fou l'afirmació neta i rotunda de l'existència d'un nou i poderós mitjà d'expressió de possibilitats insospitades.

Vingueren les lluites, pacífiques, d'escoles. La his-tòria del cinema podria resumir-se, com ja s'ha dit, en el diàleg de l'escola alemanya amb l'americana. D'altres escoles han existit i existeixen, car no és possible d'oblidar França i Rússia, però les grans directrius foren l'americana i l'alemanya. Així el cinema, amb manlleus, a voltes no gaire honorables, de la literatura i de la pintura, anà pujant de categoria fins ha esdevenir una Art total i independent, la qual, després de créixer amb l'ajut de les crosses de les altres Arts les ha pogut llençar triomfant i oferint al mateix temps, generosa, ports de refugi per a les mateixes

Arts que l'eixoplugaren. És que el cinema ha assumit la representació de l'època, l'ha comprès i l'ajuda. S'ha ajustat a la seva marxa i li parla tothora amb una veu entenedora per tothom.

Heus ací la clau de la formidable força persuasiva del cinema: Expressió ràpida, segura, i suggestiva.

Res més, donaldrà, doncs, per a fer del cinema un mitjà de propaganda, una deu de cultura o una arma de combat contra o ha favor de qualsevol cosa. La facilitat d'emmotllar la seva expressió a l'altura intel.lectual del públic al qual ve dirigit, és el que dóna a aquest medi la seva importància i el que el fa poderós i insubstituïble. Això és el que l'home, els estaments i els governs han arribat han comprendre, No cal pas ^{as} senyalar proves, prou sabudes altrament, de com ha estat i és el cinema aprofitat per a la difusió d'ètiques i cultures, siguin les que siguin. Boneseo dolentes, No ens interessa ara d'escatir-ho. El que ens interessa és saber que el cinema és el mitjà d'expressió persuasiva més formidable que existeix. Això ens basta.

Però és en aquesta mateixa bondat d'expressió del cinema on devem veure el pitjor enemic. Es una arma de dos talls i cal procurar d'aprofitar-la i encarrilar-la vers ^{de consciències} als camins més aptes per a l'elevació despertes i atents a les essències de la dignitat humana.

I en aquesta noble missió el cinema té ja les seves

directrius. Directrius que escapen del control del cineis-
pa pur per a compartir-les amb el pedagog i els organismes
oficials. Es clar que el cineista purità, és a dir, l'ar-
tista, no vol intromissions de ningú que puguin dur una mix-
tificació al seu lema de " L'Art per l'Art", "Cinema per el
Cinema". Glòria a ells! Res no donaran a ^{la} ~~l'~~humanitat si no
beneficis si saben ésser sincers. Llur art serà noble i es-
timat com a noble. Visquin els poetes de l'imatge pura; els
músics dels ritmes visuals! La civilització els ho estimarà.
Però avui el cinema no és una Art per al sol ~~vostre~~ esplai.

Ally. No ho ha estat mai i no ho serà. No ens féssim pas il.lusions
I, per contra, cal alliberar-nos dels que hi especulen noci-
vament, fent degenerar l'expressió directa de l'imatge a la
més mal intencionada demagògia visual.

El cinema ha assolit una categoria d'Art, és veritat.
Però aquest Art, o ha d'expressar quelcom o no expressa res.
I posar la força expressiva del cinema i el seu poder de sug-
gestió al servei d'una causa noble no és menyspreuar l'Art.
I causa noble és, ha estat i serà contribuir a la formació
cultural dels individus i ~~la humanitat~~ i al coneixement de la
humanitat mateixa.

Les virtuds del cinema són, com cap altres, exel.lents
per ^aaquesta finalitat educativa. I exel.lents, ^{encara} ~~encara~~, per
a tots els graus d'ensenyament.

No estem pas lliures d'amenaques provinents del mateix

cinema per ~~4~~ que no procurem amb la mateixa arma contrarrestar la producció doblement estúpida per llur esperit i per llur exotisme que envaeix les nostres sales de projeccions.

Pensem que en el recó més amagat de la nostra terra es troben pantalles disposades a reflex^{chir}~~ar~~ tots aquests productes no pas massa nets d'intenció i que es troben en locals lliures no solament a consciències encara dúctils sinó, cosa més greu, a tots els nostres infants.

I bé. Utilitzem també el cinema per-què aquestes consciències joves i, sobretot, aquests infants, rebin d'ell allò de beneficis ^{que tenen dret a esperar} ~~que tenen dret a esperar~~. I utilitzem-lo no solament ⁹ ~~en~~ les mateixes pantalles ans bé dintre l'escola, lloc evidentment més agraït i eficaç. No ^{esperem} ~~esperem~~

^{que} els infants, per ^a aprendre, s'acostin al cinema. Acostem-~~nos~~ ^{nosaltres a ells.} ~~nosaltres a ells.~~ saltant resoltament vers horitzons més amples i ambiciosos pensem en les necessitats ^{que la} ~~de la~~ cultura superior té d'un cinema d'investigació científica, i en l'imperatiu de conèixe'ns nosaltres mateixos i de donar-nos a conèixer terres enllà, fent de les nostres bel·leses i peculiaritats motiu per a què puguin admirar-nos, desfent d'una vegada les imatges gratuïtes de tipisme que el turisme internacional s'entesta a atribuir-nos. Registrem, per últim la nostra vida i els nostres fets, per nosaltres mateixos, creant l'equivalent en cinema al cronista oficial. Contribuim amb el cinema a la formació de la nostra història.

~~No són pas aquests desitjos~~

No són aquests desigs cosa gratuïta. Res més no cal per a convènce'ns sinó mirar com el cinema ha estat utilitzat ^{a l'estranger} per a aquests mateixos fins educatius. Provisió d'aparells a les escoles i ^{universitats, arxius} ~~universitats i arxius~~ cinematogràfics i cinemateques culturals i socials per a la provisió de ~~films~~ regular de films per a aquests centres docents; Propaganda turística, reportatges, etc.

Tothom, ací, es sap de memòria, per haver-les vist dotzenes de vegades les particularitats de les ciutats més importants de l'estranger, les seves muntanyes, llacs i costums per remotes que siguin. Ningú no treurà importància al guany evident que representa per a la joventut actual la coneixença del món, des de l'Àsia llunyana i misteriosa i l'Àfrica salvatge als grans nuclis urbans d'arreu i tants altres llocs que ha pogut contemplar amb profit, en la comoditat d'una butaca. El món de la joventut d'abans era indubtablement molt més restringit que el de la d'ara. Era un món de concepte imaginari. Ara és un món de concepte real.

Però al costat d'això, avui, a casa nostra, també és possible de trobar habitants de qualsevol poble coneixent la beira de Londres i els rascacels novayorkins i desconeixent per complet Barcelona, i, encara, veïns de Barcelona que estaran familiaritzats amb els Alps Suïssos i per contra ignoraran per complet les belleses del nostre Pirineu. I això ja és cosa que avergonyeix i que, decididament, cal superar. Des de les escoles i des dels cinemes públics.

Capítol IV

EL CINEMA COM A INSTRUMENT DE CULTURA

Moltai molt important és, com hem vist, la tasca a fer des dels organismes oficials si es vol complir la missió a ells confiada d'organitzar l'ensenyament de la manera més eficaç possible i de millorar el grau de cultura del nostre poble. I per a complir aquest deure no pot ésser lícit de cap manera desaprofitar cap mitjà al seu abast i, menys encara, si aquest mitjà té la formidable avantatge de reunir totes les condicions necessàries per a imposar l'atenció i l'interès als deixebles o al públic en general, - el públic també és un deixeble - tracti el tema que tracti.

No cal pas insistir sobre els factors psicològics que integren aquesta abassegadora força suggestiva del cinema que ve a solucionar a les escoles i universitats un problema ardu per al mestre i catedràtic: Imposar als alumnes una atenció veritable. I l'expressió directa de les imatges, llur movilitat i manera de succeir-se no solament tenen, i en grau superlatiu, aquesta facultat de retenir l'atenció del deixeble, ans bé posseeix alhora la gràcia d'una ràpida i precisa comprensió, evitant d'aquesta manera la fatiga mental de l'alumne.

Imatge sintetitzada de tal manera l'acció que explica en deu minuts allò que la literatura o la pedagogia escrita no podria explicar en menys d'un gruixut volum. Aquest estalvi de temps i espai i la concentració del nucli d'interès, són, ^{pel} ~~per al~~ pedagog, la millor garantia de les qualitats ~~altament~~ educatives del cinema.

L'enorme transcendència social del cinema i el seu valor com a instrument pedagògic són fets tan evidents que cal més aviat sorprendre's de la lentitud amb què els organismes de govern en prenen consciència.

Es per això que ara cal acollir amb entusiasme la decisió i voluntat del Govern de la Generalitat d'emprendre resoltament a casa nostra una acció positiva per al nostre millorament espiritual emprant totes les possibilitats que el cinema ens ofereix.

No és pas qüestió de perdre el temps planyent-^{de} ~~nos~~ ~~des~~ no haver començat més aviat. Altrament Catalunya no és pas lloc d'una ferma tradició cinematogràfica per a poder tenir el luxe de discutir. Ben al contrari, cinematogràficament, tot i comptar amb dispersos elements, cal organitzar-ho tot. Fins i tot en la preparació conscient dels elements que hauran de dur a terme l'obra cinematogràfica que per als fins proposats són necessaris. I cal organitzar-ho donant-li una unitat d'acció i un objectiu precís, i generós i ampli. Res no és tan perjudicial com les vaguetats d'uns plans.

No tota la labor dels organismes oficials referent a l'educació dels infants per mitjà del cinema, es redueix, però, a instal·lar aparells a les escoles i disposar d'una cinemateca cultural ben proveïda. Hi ha una altra acció, de caràcter legislatiu, encarrilada a prevenir els infants d'influències negatives per al seu esperit. No n'hi haurà prou amb què a l'escola l'infant obtingui una exhaustiva educació per mitjà del cinema si fora d'ella i també per mitjà del cinema pot ésser influenciat negativament. Ja hem dit com els cinemes públics ^{don de} ~~haurien~~ lliure accés a tots els infants i cal que les autoritats, suplint la manca de previsió dels pares que els hi porten, dictin les lleis necessàries encaminades a protegir els infants d'ensenyances nocives que la gran força suggestiva del cinema n'augmenten considerablement el perill. Repetim que el cinema és una arma de dos talls i ací tenim un exemple frapant. Altrament si són els organismes de govern els qui tenen la missió d'educar els infants, a ells i ningú més corresponent de protegir-los. Dintre i fora de l'escola.

Complement d'aquestes lleis de salvaguarda de la salut espiritual dels infants serà indispensable d'organitzar la possibilitat de sessions setmanals en quantitat suficient, especialment dedicades als infants, sessions que es podrien nodrir de la cinemateca creada, prolongant, així, al carrer l'acció cultural i educativa de l'escola.

Capítol V

EL CINEMA AMATEUR

I L'OBRA CULTURAL

Al parlar d'emprar el cinema ^{com a} ~~cineasta~~ instrument de cultura i dels medis per a realitzar tan lloable iniciativa, és impossible de no considerar i tenir en compte, en el què val, la força creadora que representa a Catalunya el cinema Amateur. De la importància que per a l'expansió i millora del cinema a casa nostra representen els cineistes n'és prova tota l'actuació, sòlida i conscient, que en dos anys ha portat a terme el Centre Excursionista de Catalunya per la seva Secció de Cinema i la d'altres entitats de cineistes d'aquí i de Sabadell. No cal pas resenyar una per una totes les activitats d'aquestes agrupacions però sí ens permetrem d'assenyalar, per la seva importància, la celebració dels I i II Concurs Català de Cinema Amateur, el segon dels quals es descapdella actualment amb un èxit, si cap, superior al de l'any passat, concursos que, organitzats per la ja dita Secció de Cinema del Centre Excursionista de Catalunya, han donat a conèixer obres cinematogràfiques d'una vàlua a remarcar precisament per la condició dels cineistes -amateurs- que les han creades, revelant amb elles a temperaments ben estimables. És amb films d'aquests concursos,

Es amb films d'aquests concursos, jutjats sempre per rellevants personalitats de la crítica cinematogràfica de Catalunya, que s'han organitzat sessions no ja a Barcelona mateix, ans bé fora d'ella -Sabadell, Igualada, Terrassa- portant a aquelles ciutats germanes el millor fruit dels nostres cineistes, destacant sempre en llurs programes films d'ordre documental -Bells indrets de Catalunya, Esports, Turisme, etc.- portant a terme així, i d'una manera brillant, una actuació cultural referent a coses nostres que mai el cinema professional ^{no ha} sabut dur pesi a les seves majors possibilitats.

Aquest és el millor elogi, i merescut altrament, que deu fer-se a l'obra cinematogràfica de la Secció de Cinema del Centre Excursionista de Catalunya.

Es per això que dèiem que era impossible de parlar de l'organització oficial del cinema educatiu a Catalunya sense deixar d'esmentar la tasca iniciada pels nostres cineistes amateurs, tasca en la qual han adquirit una preparació tècnica i artística que junt amb el seu amor a les nostres coses els fan aptes per a esdevenir d'una utilitat encara més efectiva.

És En Guillem Diaz Plaja, des de les pàgines de la revista catalana "Cinema Amateur" qui assenyala la tasca que els organismes oficials podrien encarregar als cineistes amateurs: Crear la Geografia de Catalunya. "Heus ací -diu-

la funció que ^{la} ~~l'~~ institució de Cinema Educatiu a Catalunya podria encarregar a les entitats de cinema amateur, molt més encara si aquestes entitats tenen relacions íntimes, com és ara el cas present, amb centres d'exursionisme tan profundament compenetrades amb l'esperit del nostre país, com és ara el Centre Excursionista de Catalunya. Crear la visió de Catalunya, poblar els ulls dels nostres infants d'imatges on tots els recons de la nostra terra siguin apresos. Heus ací una funció ben digna per a l'amateur de cinema, en el recer d'una Catalunya autònoma."

Res no ens caldrà dir, com no sigui l'acord absolut amb l'idea de Diaz-Plaja, del paràgraf transcrit.

No ens caldrà tampoc assenyalar l'interès que els nostres Governants demostren pel cinema cultural i amateur. Prova d'això és el Premi de col.laboració que la Generalitat ha posat en mans del Jurat del II Concurs Català de Cinema Amateur per a que sigui adjudicat al film que considerin millor per a finalitat educativa. Això ens estalvia d'assenyalar orientacions respecte a la finalitat cultural que el Comitè de Cinema de la Generalitat deuria impulsar a l'obra dels cineistes amateurs, per quan creiem, tal com s'ha iniciat, que és en Concursos organitzats oficialment o col.laborant amb premis als que organitzin les entitats de cineistes, on cal orientar l'interès que demostren, justificat amb escreix, pel que fa a l'amateur.

Com a exponent veritable de la vàlua i empenta creadora dels nostres cineistes; de la tasca conscient de divulgació tècnica i artística que duen a terme; de com es preocupen per ~~la~~ la formació completa del cineista i de com senten la necessitat d'una obra cinematogràfica educativa i cultural, cal remarcar fortament la revista "Cinema Amateur" que edita la Secció de Cinema del Centre Excursionista de Catalunya, primera revista de cinema en català que que es publica al nostre país i primera a la Península que caràcter amateur, la qual té un èxit justificat no ja entre els cineistes sinó entre els amants de l'art cinematogràfic en general, i de la premsa de la ciutat des d'on res no se n'ha dit sinó lloances. Altrament és gràcies a ella i els nostres cineistes que el nom de Catalunya es estimat i considerat en les més importants organitzacions de cineistes del món com el d'una nacionalitat desperta i sensible a les bel·leses d'aquest Art mundial que és el cinema.

Quins films de professionals d'ací s'han projectat i premiat en concursos d'altres nacions, com ^{han estat} ~~han estat films~~ films d'amateurs nostres? Quan, per films de professionals d'ací, ha estat possible de posar a l'admiració d'espectadors d'Europa i Amèrica les bel·leses dels nostres llocs representatius com ha estat fet amb "Montserrat" i Costa Brava" -Tamariu- dos films dels nostres millors cineistes amateurs?

Heus ací la justificació de totes les esperances
que tenim posades en àls nostres organitzacions de cinema
nema amateur a les quals creiem cal ajudar en el pos-
sible des de les nostres esferes governamentals ^{pel} ~~per el~~
millor desenvolupament de la nostra cinematografia na-
cional.

Capítol VI

LA COL.LABORACIÓ DELS ELEMENTS TÈCNICS PROFESSIONALS

A l'estudiar ara ací els elements tècnics de la producció cinematogràfica, creiem d'interès assenyalar, per ~~X~~ la importància capdal que podria tenir per a l'economia nostra, i, amb ella, per a la vida social, la necessitat d'impulsar a casa nostra, amb l'apoi dels nostres governants, la creació d'una cinema purament nostre, no ja en l'aspecte cultural ans bé en l'artístic i dramàtic. Aquest aspecte comercial del cinema, realment al marge de l'acció cultural i instructiva del Comitè de Cinema de la Generalitat, és prou important per a tenir-lo en compte per quan comporta el floreixement d'una indústria la influència de la qual en l'economia de la nació que logra encarrilar-la, no cal pas ponderar ací per a remarcar-ne l'interès.

Ultra aquest aspecte, prou interessant per sí mateix, cal pensar que per a dur a terme d'una manera eficaç i amb tota possibilitat d'èxit els plans d'acció instructiva i d'interès nacional que per mitjà del cinema propugnem, és absolutament necessari disposar, no ja solament de bons pedagogs especialitzats en tots els camps culturals, científics i social de la instrucció pública, ans bé d'organitzacions tècniques

prou fortes i capacitades per a pertar a la pràctica, amb tota la força i perfecció necessàries, les realitzacions que els pedagogs plantegin damunt el paper, ja que no considerem pràctic, tan en l'aspecte tècnic com en l'econòmic, per al Govern, emprendre, pel seu exclusiu compte, tota la producció cinematogràfica que serà necessària ~~disposar~~.

És en l'estreta i íntima col.laboració dels organismes oficials encarregats d'estructurar, i organitzar i dirigir l'obra pedagògica del cinema amb els elements tècnics que integren el complex mecanisme de la producció cinematogràfica, allà on caldrà dirigir tots els esforços per a no fer possible l'edició d'obres destinades forçosament a fracassar que es produirien de volguer dominar una de les dues parts damunt de l'altra.

Res més nociu per a una obra de cinema cultural que l'empremta, inevitable, que hi deixa marcada el predomini de l'aberració professional ^{d'una part} ~~que domina~~ damunt de l'altre. Un exemple d'això que sembla elemental, el tenim a Alemanya, país d'instrucció pública perfectament organitzada i amb un radi considerable, on els productors de films culturals, o sigui els elements tècnics, han sofert l'error de deixar-se influenciar ^{excessivament} ~~excessivament~~ pels pedagogs en perjudici de la planera assimilació de l'assumpte per part dels infants, els quals no és estrany que rebutgin alguns films, per estar mancats d'aquella força d'expressió i de suggestió que a la imatge només

sabia donar-li

~~habitudinalment~~ la capacitat del director de films, coneixedor com és de les reaccions que les diverses maneres de presentar un assumpte provoca en l'espectador. Les imatges, en el cinema, no són més que paraules d'una llengua universal i per tant, cal ésser un perfecte coneixedor d'ella per a poder expressar clarament i directament allò que és necessari explicar. No volem dir amb això que sigui preferible, en el cas concret de l'edició de films culturals, el predomini del director sobre el pedagog ja que de la mateixa manera que un mestre perfectament coneixedor d'un tema determinat es veurà en la impossibilitat d'explicar-lo cinematogràficament per que desconeix el lèxic i l'ordre gramatical o de composició, ^{d'aquest llenguatge} ~~dequest llenguatge~~ peculiar, tampoc el cineasta director, per més domini que tingui de tots els mitjants d'expressió de ~~la~~ imatge mòvil, no podrà explicar ~~de~~gudament una cosa que ~~no~~ compregui o desconeixi.

És, aquest, un dels aspectes més importants de la producció cinematogràfica educativa en el qual cal insistir. El cinema, per molt documental que sembli, mai no es limita a registrar els fets d'una manera mecànica. Cal primer una selecció i, després, un ordre. I aquesta selecció i aquest ordre han d'ésser el resultat de la íntima col.laboració entre pedagog i director cinematogràfic. Només així els resultats seran positius; Més, molt més positius que els que s'obtidrien d'encarregar directament el pedagog al cameràman: "Rodeu això"

Solament el vertader director de films podrà realitzar en la pantalla les intencions de l'educador. Això és de la seva incumbència ja que és ell qui pensa amb imatges i sap expressar-se cinematogràficament. El pedagog dirà: "Vull ensenyar això?" I el director serà el qui, assimilant primàriament la lliçó, deurà exposar la manera de presentar-la. I quan estiguin d'acord ambdós del contingut i el escenari caldrà deixar el director en completa llibertat d'acció. El director no deu ésser un mer executor a les ordres del pedagog, ans bé un col.laborador ple d'entusiasme i d'esperit creador.

Ara bé. És possible el director sense una organització tècnica on pugui moure's lliurement i sense limitacions vexadores? Creiem que és molt difícil i més encara, avui, amb les noves complicacions del so. Ja hem dit, per altra banda, que no considerem pràctic per als organismes oficials, ni en l'aspecte tècnic ni en l'econòmic, l'emprendre per ells mateixos aquestes organitzacions. Caldrà que crein un nucli de producció oficial però mai tota la complexa organització industrial que la producció cinematogràfica requereix.

D'aquí, que, al començament d'aquest capítol hàgim exposat la conveniència d'impulsar un cinema nacional per a donar lloc al floreixement de la seva indústria, no d'una manera esporàdica i malaltissa ans bé d'una manera forta i conscient.

Pensant en aquestes possibilitats de producció cinematogràfica nacional, i considerant ~~on~~ el què valen els intents

d'especialització que s'estan portant a terme a casa nostra, és el que ens pot suggerir, altrament, la conveniència de dirigir els esforços en el sentit d'impulsar l'ampliació, perfecció i creació de forces de producció especialitzades en cada un dels aspectes que ofereixen els plans d'acció que proposem, un dels quals, és la necessitat que es tindrà de servir-se de tots els tamanyes de film que estudiarem més endavant, especialitats que tot obeint a unes directrius bàsiques iguals per a tots els passos i a una tècnica semblant, cal tota una organització especial per a cada un d'ells. Ultra això, prou important, tenim les diverses modalitats dels films que seran necessaris per als fins proposats. Consideracions, aquestes, les quals creiem basten per a donar una idea de l'importància que en la producció de films educatius i culturals tenen les organitzacions tècniques i els seus elements, i de la conveniència d'impulsar el seu desenvolupament no solament per a una beneficiosa influència en l'economia nacional, sinó també en el propi interès per al millor èxit, dintre el camp de la cultura, de l'Art cinematogràfic.

... i aparats que hi valdrà utilitzar per aquests:

a) Poc soroll. b) Instal·lació instantània i a l'abast de qualsevol. c) Fàcil treure. d) Projectió clara, neta i fixa. e) Funcionament silenciós. f) Voltatges no superiors als de les instal·lacions de llum normals. g) Preu accessible.

Mai en cap cas, però, les comoditats dels aparats i el

Capítol VII

ELS PASSOS DE FILM UTILITZACIÓ RACIONAL

Un dels primers problemes, d'ordre tècnic i econòmic que es presenta al cineïsta a l'estudiar la manera pràctica i eficaç d'emprar el cinema com a instrument educatiu a les escoles i centres d'ensenyança superior, és el de l'elecció del tamany o pas de la pel·lícula a emprar. Aquest problema, el del tamany de la cinta, no tindria en realitat molta importància si no fos que l'elecció d'un pas comporta amb ella la de l'aparell projector, i, ací, ja la cosa presenta tan clarament les diferències entre els diversos passos que l'elecció no ens és pas gens dubtosa.

Mirarem primerament les condicions que deuen reunir les instal·lacions de cinema als centres docents, per a ^{poder} ~~pagar~~ decidir d'una manera concreta i satisfactòria sobre la pel·lícula i aparells que hi caldrà utilitzar per sempre:

- a) Poc espai. b) Instal·lació instantànea i a l'abast de qualsevol. c) Fàcil trasllat. d) Projecció clara, neta i fixa. e) Funcionament silencios. f) Voltatges no superiors als de les instal·lacions de llum normals. g) Preu assequible.

Mai en cap cas, però, les comoditats dels aparells i el

seu cost reduït, no poden ésser consideracions a tenir en compte a favor d'un pas determinat en perjudici de la bona projecció dels films i llur conservació. Aquesta, insistim, deu ésser clara, neta, fixa, i ~~fi~~^{silent}, i, atxò, per damunt de tot.

Tenint en compte, doncs, totes aquestes condicions que deuen reunir les instal·lacions, passem a fer l'estudi dels passos de film més usuals en el mercat.

Tenim en primer lloc el pas de film anomenat universal o standard, d'una amplada de trenta cinc mil·límetres. És el tamany que s'emptra per a la filmació de pel·lícules comercials destinades a l'explotació ^{als} ~~en els~~ cinemes públics. Serveix per a films muts i sonors. És, sens dubte, un tamany perfecte. És també, però, el més car.

Així hi tot, és el tamany de film amb el qual s'hauran de filmar originàriament els films. És a dir, fer sempre el negatiu de les pel·lícules, destinades o no a les escoles, amb cinta de trenta cinc mil·límetres. Aquest, però, no és el cas que ens convé escatir sinó el del tamany de la cinta de projecció o positiva. I, aquí, ens trobem amb la gran dificultat d'emptra ^{aqu} ~~aquest~~ tamany de film ³ ~~ales~~ escoles. Els aparells projectors d'aquest pas de film són d'un cost elevat per a la projecció muda i exorbitant per a la sonora. Una altra de les dificultats que ens piva en absolut l'utilització d'aquests aparells a les escoles és el seu volum i

per tant, inconvenients d'instal.lació, sense que cap d'aquestes molèsties i preu elevat quedin compensades per cap avantatge especial sobre d'altres passos, segons veurem més endavant, ni en la qualitat de la projecció ni, ben al contrari, en la facilitat de funcio^{namet}~~ament~~. Cal tenir en compte que és un pas de film destinat a projeccions en grans sales. Sols en aquest cas el rendiment que dona compensa el seu cost.

Si bé l'ideal seria que totes les escoles tinguessin el seu projector propi, cosa, altrament, no pas molt costosa, aconsellariem, de moment, la instal.lació als grups escolars més importants d'arreu i organitzar per a les altres escoles un servei regular de préstec, reduint, d'aquesta manera, el nombre de projectors necessaris. Aquest servei no estaria pas mancat d'inconvenients, però, no obstant, el creiem el més a l'abast. Això ens porta, doncs, al convenciment de que els aparells han d'ésser de fàcil instal.lació i trasllat, qualitat que no es troba en els projectors del pas universal.

Obligats, doncs, per les poques condicions pràctiques i econòmiques d'aquests projectors, de no poder-los utilitzar a les escoles, lloc per al qual fem aquest estudi crític, anem a examinar les possibilitats dels dos passos estrets, nou i mig, i setze mil.límetres.

Si bé els aparells de projecció de films de nou i mig mil.límetres reuneixen les condicions de poc volum, fàcil instal.lació i preu reduït, -és el més econòmic- tenen, altrament, inconvenients que ens desaconsellen, en aquest cas de

l'adopció definitiva, un deb
terminat, ~~l'adopció definitiva, un deb~~ quals, el més important, és el desgast prematur que sobreixen els films d'aquest pas. La projecció sonora no és possible sino amb disc. Això notobstant és un pas de film adoptat per moltes escoles particulars, sobretot a França, lloc originari d'aquest tamany, ja que el preu dels aparells i del film el fan adaptable a tots els casos. El constant progrés de la indústria cinematogràfica ha fet possible la construcció d'aparells prou perfectes per a projectar films del pas de nou i mig mil.límetres abastant pantalles de dos metres i mig.

En definitiva, un pas, que de disposar d'aparells mixtes, o sigui de projectors que passin indistintament films de nou i mig o setze mil.límetres, caldrà tenir en compte, no per a fer els nostres films amb positius d'aquest pas però sí per a ~~aprofitar~~ ^{pot don} les pel.lícules de les cinemateques educatives i culturals d'algunes cases editores, fetes precisament amb aquest pas, films que, fins a ~~per~~ ^{pot don} disposar d'una producció nostra i millor, caldrà aprofitar adoptant-los al nostre idioma.

Hem examinat primerament els dos passos esmentats per. ~~què~~ ^{què}, tenint ja una idea de les qualitats apreciables de cadascun, es pugui veure com és possible de trobar-les reunides en el pas de setze mil.límetres.

Altament, no pretenem haber fet cap descobriment per quan ~~és~~ ^{és} solament és el tipus de film adoptat a Europa i, sobretot, a Amèrica, per a l'ensenyança pública a les escoles,

sinó que, àdhuc és emprat, en alguns païssos, en cinemes públics d'explotació comercial de films, la qual cosa ens ve a refermar les seves altes qualitats, les quals, resumint-les, direm que reuneixen totes les avantatges d'ordre tècnic dels films de trenta cinc mil.límetres i les d'ordre pràctic i econòmic dels de nou i mig mil.límetres. Així tenim que els projectors de cinta de setze mil.límetres, ultra tenir les condicions de poc pes i volum, amb la conseqüent facilitat de trasllat i d'instal.lació, tenen les condicions tècniques d'una projecció pàtent, fixa, clara i silenciosa, i les econòmiques del seu cost i manteniment. En quant al film sols direm que les seves possibilitats tècniques són les mateixes que les del film "standard" o siguin, filmació en negatiu i reproducció de còpies per contacte, i avantatjant-lo, encara, ultra amb el preu, amb el seu poc volum (cent vint metres de film de setze mil.límetres equivalen a tres cents metre del de pas universal.) condició també a tenir en compte per alaa formació de la cinemateca.

La familiaritat exclussiva dels elements professionals del cinema-indústria amb el film de pas universal fa possible que el de setze mil.límetres pugui ésser considerat, ^{de} ~~e~~ vegades, per aquests elements, no ja amb indiferència ans bé amb evident injust menyspreu, quant, tant per les condicions tècniques del film com per les perfeccions cada dia millors dels aparells, fan possible d'afirmar que res no ha d'envejar del pas de trenta cinc mil.límetres. Ni en les possibilitats de

projecció sonora per banda, condició d'unes possibilitats considerables ja que permet l'ús del sonor ^a ~~en~~ les escoles amb totes les avantatges del pas universal i sense les enormes despeses dels seus projectors sonors, posant així ^a ~~en~~ mans dels pedagogs ~~la~~ instrument de cultura més complet, perfecte i eficaç de tots els temps.

Sabudes ja les condicions i ⁹⁴particularitats de cada film, podrem treure'n les següents conclusions:

Films de 35mm.

- a) A emprar per a l'edició dels negatius de totes les pel·lícules, la qual cosa permet de tenir positius en qualsevol tamany que es necessiti, avantatge que no es tindria d'emprar film estret.
- b) A emprar per a les pel·lícules de reportatge, culturals, científiques, de propaganda turística, de folklore, de geografia, d'educació social, d'higiene pública, etc. destinades a projectar-se a les sales públiques i en locals d'una capacitat superior a 400 persones.

Films de 9'5 mm.

Utilització de les pel·lícules educatives i culturals de les cinemateques i d'altres nacions i d'aquí fetes amb aquest pas, adaptant-les a la nostra llengua. Això en el cas de proveir les escoles amb aparells mixtes, o siguin que

projectin indistintament fils ^m de 9'5 i 16 mm.

Films de 16 mm.

Film a adoptar definitivament per a l'edició de pel·lícules educatives i culturals destinades a les escoles i ^a ~~en~~ locals d'una ca-

buda màxima de 400 persones. Definitivament no vol pas dir exclusivament, ja que, com em dit, les condicions del film de 9'5 mm. són prou per a poguer-los agermanar.

Ja amb els costos econòmics, doncs no són prou baixos, però potser més que opina de contrastar el factor més important de les obres cinematogràfiques de mediació, sinó amb la manca de temperament veritablement cinemàtic amb capacitat per a exprimir amb consciència l'obra proposada. Aquest és que és un factor important. Jo em proposo assolir aquestes mateixes. altrament és prou a la vista de tots els -visió, pel que respecte als professionals, no cal reafirmar la disponibilitat d'aquests elements econòmics necessaris, per a que ens hia parlar de què a no fructe prou precisament per a valguer exprimir una valia d'altres.... però encara una altra cosa. I no potries extreure, per a disculpar-los, el nostre problema. En opinió d'aquesta cosa seria confusió.

Cal també evitar, sobretot, l'aprofitament indegut. Mai ningú no ha de fer un treball estimable sense una segona preparació. És que finalment caldrà que a

Capítol VIII

CONSIDERACIONS GENERALS

Una de les coses que més caldrà vigilar és la mateixa voluntat de fer feina. Cal mesurar bé les forces que veritablement es disposen abans d'emprendre plans que podrien ésser ideals però que per la seva desproporció, no ja amb els medis econòmics, doncs no són precisament les pessetes -pesi als que opinen ^{el} ~~se~~ contrari- el factor més important de les obres cinematogràfiques no mediatitzades, sinó amb la manca de temperaments veritablement cineistes amb capacitat per a emprendre amb consciència l'obra proposada. Aquest sí que és un factor important. No ens enganyessim nosaltres mateixos. Altrament és prou a la vista de tots -visió, pel que respecte als professionals, no gaire afalagadora- la disponibilitat d'aquests elements creadors necessaris, per a que ens fós permès decaure a un fracàs precisament per a ^{volar} ~~volar~~ emprendre una volada d'altura.....però sense unes ales prou fortes. I no podríem retreure, per a disculpar-nos, el nostre optimisme. Un optimisme d'aquesta mena ^a seria candorositat.

Cal també evitar, sobretot, l'improvització nefasta. Mai ningú no ha fet res realment estimable sense una deguda preparació. No és pas banal retreure coses com aquestes.

questes al referirnos al cinema. Allò que en altres activitats és infantil de recomenar, mai no s'insisteix prou en aquest art altrment^a ben difícil i complexa. Sembla cosa exclusiva del cinema el que tothom es oregui posseir aptituds creadores. És clar que això té una explicació, si es vol humana, però no sempre noble.

En fi, cal pensar que s'ha de començar de nou i que val la pena, pel bé de tothom, començar-ho amb consciència.

Això no obstant, procurarem desen^arotllar un pla general, el més complet possible, de l'organització que considerariem satisfactòria i que estem en el ferm conveniement de ~~poder~~^{poder} desenvolupar lliurment i amb intensitat així que sigui possible disposar dels elements necessaris, Pla, altrament, que es preocupa, d^aprècisament, de la preparació conscient d'aquests elements útils per a portar-lo a la pràctica d'una manera eficaç.

A més, sempre és convenient tenir enfront un pla de conjunt, generosament concebut, per extens que sigui, per a que, no solament, amb el seu esplendor, ens faci treballar constantment per a assolir-lo, ans bé per què és l'únic mitjà d'evitar contratemps i marrades i d'anar preparant el camí dreturer que ens dugui al fi proposat. Mai no són convenientes les divagacions i, ~~menys~~^{menys} encara, al cinema.

Considerant, però, les possibilitats immediates, els primers resultats pràctics que s'obtidrien del pla gene-

ral que descriurem, serien, però, prou llunyans per a que ens hàgim vist~~os~~ obligats ^a ~~de~~ creure en ^{la} ~~la~~ necessitat d'adoptar un pla pedagògic d'acció immediata, de fàcil empresa i, no obstant, de resultats altament positius.

No és cosa de fer i desfer. El que podrian semblar dos plans distints no en formen sinó un de sol. Si fem aquesta distinció no és per altra cosa que pel desig de claretat que volem donar a la viabilitat del projecte, ja que, de no fer-ho així, complet com és, sense un període de preparació, podria semblar caure en el mateix perill que suau- ra hem denunciat: Desproporció amb els medis disponibles. I si, al contrari, tenint en compte el què ens sembla poder disposar de moment, només exposéssim un projecte d'actuació ajustat a aquestes possibilitats, ens hauria estat fet, amb justícia, una altra objecció capital: Manca de previsió, o desconeixement, d'un més ampli camp d'acció.

És per això que hem cregut en la conveniència de separar en dos etapes, ben concretes, les tasques ha portar a terme.

És clar que hi ha la solució, que no considerem com a tal, d'esperar a dux a cap l'acció pedagògica del cinema a l'escola, fins ha tenir completament preparats tots elements encarregats de donar-li vida. Creiem, però, que no es pot passar més temps escamotejant, a professors i al.lumnes, un element de tan alta força educativa com és el cinema. Altrement és necessari disposar de materi-

al que permeti alguns elements productors que es preparin,
a ~~se~~ fer estudis realment pràctics, i acumular una experièn-
cia d'especialitat utilíssima per al bon desenvolupament
de tot el projecte.

Capítol IX

EXPOSICIÓ DEL PLA DE CONJUNT.

Estudiats els passos de film i la seva utilització racional, i fetes les consideracions generals del capítol anterior, anem a detallar en les seves directrius, el pla d'acció immediata, el qual considerem, com hem dit, la primera etapa d'un sol pla de conjunt.

És clar que l'acabament d'aquesta primera etapa amb el començament de la segona, no són d'una connexió a terme fixat. No serà possible, evidentment, dir "ara acaba el primer pla" i "ara comença l'altre. No és tampoc aquesta la nostra intenció. Serà un llarg "dissolve" durant el qual tota la primera acció, circumscrita a les escoles i amb fils de l'estranger, es convertirà lentament en una organització general que abastarà, no ja des de les escoles primàries fins a la Universitat, sinó també fora d'aquests centres docents, empresa que comprendrà l'edició de films des dels de propaganda turística; -tant com per fora d'ací, per nosaltres mateixos de campanya social; d'higiene; de cultura física; de ciutadania; de divulgació de les nostres institucions capdals i de les nostres glòries; als films de reportatge dels fets de cada

dia de la nostra vida ciutadana, social i política. No pre-
tenem l'enumeració completa de tots els temes d'interès pú-
blic mereixedors del registre cinematogràfic i la seva di-
vulgació per quan això ens portaria a una profusió de detalls
excessiva. Altrament creiem que la sola suggestió d'ells
és prou forta per a què ens calgui la seva expressa enume-
ració, índex que, si més no, també hauria forçosament de
variar i augmentar amb el transcurs del temps i les neces-
sitats i possibilitats de cada hora.

PLA D'ACCIÓ INMEDIATA

- I Formació d'una Biblioteca especialitzada que podria
comprendre:
- a) Tècnica general de la producció cinematogràfica.
 - b) Teoritzacions i estudis crítics.
 - c) Revistes, fulls i retalls de la premsa diària i
periodística.
 - d) Memòries
 - e) Textos de lleis legislatives.
 - f) Fotografies de produccions en general.
 - g) Catàlegs i fascicles de les cases productores
de films.
 - h) Catàlegs i fascicles tècnics de les cases ^{conv} ~~pro-~~
~~ductores~~ ^{tructores} d'aparells i de cinta cinematogràfica.

1) Informacions.

II Adquisició de films educatius destinats a les escoles, ja editats de pas de 9'5, 16 i 35 mm. o solament dels dos últims segons el tipus de projector que es disposi; adaptar-los a la nostra parla; fer reduccions a 16 mm. dels films de pas universal; començar la formació d'una cinemateca que deuria abastar els temes següents:

- a) Viatges.
- b) Costums.
- c) Curiositats
- d) Història natural
- e) Indústria i Agricultura
- f) Vulgarització científica
- g) Esports i cultura física
- h) Higiene.
- i) Història de la humanitat.
- j) Arts.

l) Films d'argument, l'assumpte dels quals serveixi per a les finalitats educatives de la cinemateca.

m) Adquisició de tots els documentals cinematogràfics que facin referència a la vida del nostre poble.

III Proveir les escoles ^{i Universitats d'aparells projec-} ~~d'aparells projectors~~ tors, organitzant un servei circulatori

de préstec per a aquelles escoles en les quals no sigui possible do-

tar definitivament d'aparells. Aquests aparells, segons hem vist al capítol VII, solament hauran d'ésser de pas estret, poguent-se optar pels que projectin indistintament els dos passos de film 9'5 i 16 mm. o solament aquest últim

IV Organitzar l'edició de films que referent als temes de l'apartat II hagin d'ésser filmats de nou o que desentrotllin temes nostres, ja sigui per concursos entre professionals i entre amateurs o altres mitjans que es considerin més pràctics. Caldria, a més d'aquests temes, començar a registrar la vida de nosaltres mateixos, les nostres ciutats ^{i pobles amb} ~~ambells poblats~~ llurs mercats, tràfic, mitjans de comunicació, treball, construccions i urbanitzacions noves, aconteixements històrics, modes, costums, és a dir, tot allò que passa per a no tornar, l'oportunitat de captació de les quals coses és perduda per sempre a cada hora que es desaprofita.

V Legislació, els aspectes més principals de la qual només ens interessa assenyalar, per aquesta primera etapa, sobre

a) Control d'assistència dels infants als cinemes públics.

b) Sobre l'organització de sessions periòdiques als mateixos cinemes públics amb propagandes especials per a que, tot i ésser d'interès ^{públic} ~~especial~~, puguin assistir-hi els infants.

PLA DE CONJUNT

VI Organització i realització de cursos teòrics i pràctics per a la formació completa dels cineïstes, que, ultra una garantia per al millor desenvolupament de l'obra cultural cinematogràfica del pla general puguin ésser-ho, encara, per a la major esplendor artística del cinema a Catalunya.

No detallarem l'organització i divisió d'aquests cursos, ^{però si} ~~però~~ voldriem suggerir la necessitat de què aquests estudis es basin sobre mètodes pràctics i experimentals. Solament a títol d'informació reproduïm la llista de les assignatures que ^{els} ~~les~~ aspirants a Directors de cinema es veuen obligats a estudiar al Tècnikum de Rússia:

Stúdio - Posta en escena - Tècnica cinematogràfica - Pantomima - Gesticulació facial - Rítmica - Expressió escènica - Biodinàmica - Història de l'Art - Història del vestit - Teatralitat - Història de la literatura dramàtica - Psicologia - Estètica - Anatomia del rostre - Sociologia - Tècnica de l'escenari - Acrobàcia.

PLA DE CONJUNT

Així com per a portar a la pràctica el pla d'acció immediata pot ésser ~~sufragant~~ amb organitzar i dirigir els elements disponibles avui, sota el control d'un Comitè competent, amb l'expressa i decisiva voluntat creadora que la noble missió cultural ha emprendre els hi ha infiltrar en l'ànim dels qui el composin, per la més complexa, laboriosa i conscient tasca que és necessària per realitzar el pla de conjunt i la seva continuïtat progressiva i ascendent, caldrà comptar amb elements fermament capacitats i responsables en grau major que per el pla descrit, elements que ara suposarem ja formats totalment al exposar les directrius principals del pla de conjunt, més ambicions i generós alhora.

Com sigui que ja s'han detallat moltes de les labors que ara hauriem de tornar ^{ha} ~~des~~esmentar, només assenyallarem idees bàsiques i generals.

BIBLIOTECA

I ~~REVISIÓ DE L'ESTAT DE LA BIBLIOTECA~~

Tenim en primer lloc la biblioteca especialitzada i que ja suposarem en ple desentrotllat. Per tant, no ens caldrà res més sino procurar ampliar, en tot el possible, la seva extensió. Hem ja enumerat les matèries que hauria de comprendre, i, repassant-les

troben que s'haurien d'ampliar fins a bastar totes les obres relacionades amb les assignatures dels cursos de cinema, com són, per exemple: Històries de l'Art, del Vestit i de la Literatura dramàtica; Anatomia facial; Psicologia; Sociologia; Etnodinàmica; etc. Respecte a les obres referents a ³⁵⁵ ~~a~~ assignatures de tècnica cinematogràfica no insistim perquè ja hem assenyalat la necessitat d'adquirir-les des de bon començament.

II CINEMATECA

En quan a la cinemateca ja podem ací recomenar l'adquisició dels films culturals, científics i pedagògics -ara haurien d'ésser sonors- que es vagin editant per les cases productores de fora, i. a més, tots aquells films comercials sonors -ens referim als d'argument- de l'estranger i d'ací, que es considerin, mitjançant plebiscit, els millors de cada any que tinguin un valor intrínsec prou elevat per a donar-los el títol de representatius, formant una colecció reduïda però selecta, de pel·lícules podríem dir-ne clàssiques, que, superant el valor que tindrien per organitzar periòdicament sessions, si més no remuneradores, de revisió, contribuirien a la formació de la història del cinema en tots els aspectes, tècnics i artístics.

III PROVISIÓ D'APARELLS SONORS A LES ESCOLES.

III PROVISIÓ D'APARELLS SONORS ALS CENTRES D'ENSENYANÇA

A aquest apartat, que en el pla d'acció immediata es refereix a la provisió d'aparells projectors, a les Escoles i Universitat, de films muts, aconsellem ara, per aprofitar totalment les qualitats expressives de les pel·lícules culturals, científiques i pedagògiques, augmentades considerablement amb el sonor, la provisió d'aparells ~~d'aparells~~ per a la projecció de films sonors de 16 mm. a totes les escoles i centres d'ensenyança superior. Assenyalem ací les enormes possibilitats pedagògiques que per l'estudi de llengües estrangeres poden tenir els films sonors realitzats amb aquest sol fi.

IV EDICIÓ DE FILMS

En el pla d'acció immediata, primera etapa de tot el conjunt, deiem que calia organitzar l'edició d'uns films determinats. Ara diem, suposant que es disposa ja de tots els elements necessaris, que s'hauran d'editar totes les noves pel·lícules que manquin per als fins educatius proposats, i d'aquells temes que ja s'han detallat en ^ausdit apartat IV. Primer calia organitzar les possibilitats de realització i iniciar aquesta. Ara caldrà entrar de ple a l'activitat productora. Remarquem la importància dels films destinats a l'estranger com a propaganda del nostre país. Res no direm dels films comercials nacionals

ja que no entren en l'esperit d'aquests plans sinó en l'aspectes legislatiu de la seva protecció i increment.

V LEGISLACIÓ

Ara afegirem a les lleis ja esmentades, i només com a títol d'informació, les següents: de censura i de protecció i impulsio de la cinematografia nacional, professional i amateur.

VI ESCOLA DE CINEISTES

Establir definitivament aquesta escola iniciada en el primer pla, amb expedició de títols oficials.

Ja hem assenyalat en l'apartat VI del pla d'acció immediata, les seves directrius. Afegim-hi, només, els viatges d'estudi a les més importants cases productores de l'estranger.

Capítol X

PARAULES FINALS

Heus ací, doncs, a grans trets, tot el que hem gregut necessari exposar per a donar una idea de l'actuació que, sincerament, creiem com la més encertada i útil per a dur a terme els Organismes Oficials de Catalunya, per a poder aprofitar, d'una manera raonada i eficaç, fígint de fantasies enganyadores, dintre i fora dels centres d'ensenyança, tota la força educativa que té latent l'Art del Cinema.

Hem procurat ésser imparcials i sincers en tots els múltiples aspectes del Cinema Cultural, sense pretendre, però, haver-los estudiats tots. Molt podria dir-se encara del cinema com a mitjà educatiu, si bé hem preferit cenyir-nos a una exposició d'ordre pràctic per quan creiem que és, en aquests moments d'iniciació, de més ^{utilitat} ~~utilitat~~. Altrament, més que glossar una necessitat, que ja veiem com és atesa, és precis veure com aquesta necessitat es pot satisfer. I això és el què hem intentat de fer.

Res més no ens caldrà ara ~~exposar~~ sinó és la íntima satisfacció que com a catalans sentim, de veure com els Governants de la Catalunya autònoma han sabut

obrir els ulls a aquesta realitat esplendent que és l'Art cinematogràfica i a les seves enormes possibilitats culturals i educatives que ofereix generosa. Cal només saber-les aprofitar. Que ja és molt. I d'això és del que estem convençuts que sabran fer els qui amb tant d'encert han iniciat les tasques preparatòries, demostrant com senten el Cinema amb tota la seva lluminosa realitat.

Ciutat de Barcelona a sis de Maig de mil nou cents
trenta tres.

DIVISION N.º

